

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **Ing. R. F.**, zastoupený JUDr. Lubomírem Müllerem, advokátem se sídlem Symfonická 1496/9, Praha, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 4. 7. 2017, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 27. 11. 2017, č. j. 49 Ad 4/2017 – 26,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e** v části směřující proti výroku I. napadeného rozsudku **z a m í t á .**
- II.** Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 27. 11. 2017, č. j. 49 Ad 4/2017 – 26 **s e** ve výroku II. **z r u š u j e** a v tomto rozsahu **s e** věc **v r a c í** krajskému soudu k dalšímu řízení.
- III.** Žádnému z účastníků **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Včas podanou kasační stížností napadla žalovaná v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Praze, jímž bylo zrušeno její rozhodnutí ze dne 4. 7. 2017 č. j. X, a věc jí vrácena k dalšímu řízení. Uvedeným rozhodnutím bylo v rámci řízení o námitkách změněno předchozí rozhodnutí žalované ze dne 3. 3. 2017 tak, že žalobci byl podle ustanovení § 31 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 150/2017 Sb. (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) přiznán od 19. 2. 2017 starobní důchod ve výši 6 371 Kč měsíčně, ke kterému náleží příplatek k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb., o poskytování příplatku k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti

sociální, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení č. 622/2004 Sb.“) ve výši 900 Kč měsíčně a zvláštní příspěvek k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 357/2005 Sb.“) ve výši 2 676 Kč měsíčně, celkem tedy náležela částka 10 307 Kč měsíčně. Prvostupňovým rozhodnutím žalovaná původně přiznala žalobci jen částku 10 297 Kč měsíčně, neboť nárok na starobní důchod stanovila ve výši 6 721 Kč měsíčně, zbylé položky zůstaly nezměněny.

[2] Žalobce v žalobě namítal nesprávný výpočet výše starobního důchodu v důsledku nesprávného právního posouzení věci. Součástí přiznaného důchodu je i příplatek k důchodu podle § 25 odst. 7 písm. b) zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudní rehabilitaci“) za dobu věznění žalobce ve dnech 10. 4. 1986 až 29. 4. 1987, který měl být podle jeho názoru stanoven ve výši 191 Kč, zatímco žalovaná jeho výši stanovila na 190 Kč. Rozdíl je přitom dán výpočtem příplatku za poměrnou část nedokončeného měsíce výkonu trestu, tj. za dobu 20 dnů od 10. 4. 1987 do 29. 4. 1987, který žalovaná ze zlomku $20/30$ stanoví formou „ořezávání“ dalších desetinných míst na 0,66 měsíce, zatímco žalobce považuje za správné stanovit výpočet na dvě desetinná místa zaokrouhlením, tj. na 0,67 měsíce. Této argumentaci krajský soud s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu, konkrétně na jeho rozsudek ze dne 30. 3. 2017, č. j. 1 Ads 100/2017-24, přisvědčil, napadené rozhodnutí žalované zrušil a zavázal ji při výpočtu výše příplatku k důchodu podle § 25 zákona o soudní rehabilitaci postupovat výše uvedeným způsobem. Zároveň uložil žalované uhradit žalobci na nákladech řízení částku 1573 Kč, za právní zastoupení advokátem JUDr. Lubomírem Müllerem.

[3] Kasační stížnost podala žalovaná z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy pro nesprávné posouzení právní otázky soudem, rozsudek výslovně napadla v plném rozsahu.

[4] Úvodem konstatovala, že v daném případě je předmětem sporu způsob výpočtu příplatku k důchodu podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci, resp. převodu počtu dnů na „měsíc“ pro účely výpočtu příplatku k důchodu. Podle žalobce nemá být rozhodná skutečnost (počet dnů převedený na „měsíc“) stanovena s přesností na dvě platná desetinná místa, ale má dojít k jejímu zaokrouhlení směrem nahoru dle čísla nacházejícím se na třetím místě za desetinnou čárkou. V projednávaném případě byl podle platné metodiky stěžovatelky počet „měsíců“ odpovídající době vazby a výkonu trestu odnětí svobody v období od 10. 4. 1986 do 29. 4. 1987 pro účely výpočtu příplatku k důchodu stanoven následovně: $10. 4. 1986 - 9. 4. 1987 = 12,00$ měsíců; $10. 4. 1987 - 29. 4. 1987 = 20/30 = 0,66$ měsíce. Příplatek k důchodu za dobu vazby a výkonu trestu odnětí svobody tedy po zaokrouhlení na celé koruny směrem nahoru činí částku 190 Kč ($12,66 \times 15$ Kč), namísto žalobcem požadovaných 190,05 Kč ($12,67 \times 15$), resp. 191 Kč.

[5] Krajský soud v napadeném rozsudku nikterak nespecifikuje, proč shora uvedená metodika zvolená stěžovatelkou je nezákonná, a v podstatě přejímá způsob výpočtu stanovený žalobcem, aniž by odůvodnil, proč zrovna tento způsob výpočtu příplatku je v souladu se zákonem, byť výpočet příplatku k důchodu i za dny věznění není v zákoně ani jiné podzákonné normě upraven. Z rozhodnutí soudu pak není zřejmé, z jakého důvodu je akceptován požadavek žalobce, který není podpořen platnou právní úpravou, a proč není zvolen jiný možný způsob přepočtu kalendářních dnů na „měsíc“. Krajský soud sice odkazuje

podle § 25 odst. 1 tohoto zákona). V daném případě činí výsledek požadovaný žalobcem částku 190,05 Kč. Pokud by stěžovatelka stanovila hodnotu 20/30 s přesností na tři desetinná čísla, pak by se jednalo o částku 190,005, u čtyř desetinných míst částku 190,0005, u pěti desetinných míst částku 19,00005 atd. Všechny tyto výsledné hodnoty by se při použití metody přímého zaokrouhlení následně zaokrouhlily na částku 190 Kč (nikoliv 191 Kč). Stěžovatelka je přesvědčena, že tato naprosto marginální odlišnost ve výsledku v kontextu toho, že zákonodárce stanovil stejnou výši příplatku k důchodu za „měsíc“ bez ohledu na počet dnů v tomto kalendářním měsíci (tj. 15 Kč za faktických 28, 30 i 31 dnů věznění), nemůže v žádném případě představovat nezákonnost či porušení principu *in favorem rehabilitationis*.

[9] Pokud jde o samotný předmět žaloby, v níž žalobce de facto činí spornou hodnotu 0,01 (0,67 namísto 0,66), stěžovatelka odkázala na usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 941/16 ze dne 23. 11. 2016, podle něhož platí, že: „*Aniž by Ústavní soud jakkoliv snižoval význam a dopad doby stěžovatelem strávené ve vojenském táboře nucených prací na jeho rodinný a soukromý život, je kromě již uvedených důvodů zjevná neopodstatněnost ústavní stížnosti dána též bagatelní výší 7 Kč rozdílu mezi požadovanou a přiznanou měsíční částkou příplatku k důchodu. Ústavní soud ve své rozhodovací praxi opakovaně odmítá ústavní stížnosti proti rozhodnutím ve věcech tzv. objektivně bagatelního významu z důvodu zanedbatelného zásahu do subjektivních práv jednotlivce, které není již z kvalitativního hlediska obecně schopno založit porušení základních práv a svobod (srov. např. usnesení ze dne 19. 9. 2011 sp. zn. IV. ÚS 2497/11, dostupné, stejně jako ostatní citovaná rozhodnutí Ústavního soudu, na <http://nalus.usoud.cz>); případný zásah uplatňuje pouze v případech extrémního vybočení obecných soudů ze standardů, jež jsou esenciální pro zjištění skutkového základu sporu a pro jeho právní posouzení (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 5. 6. 20087 sp. zn. III. ÚS 2612/07 a další rozhodnutí v něm citovaná). V projednávaném případě neshledal Ústavní soud žádný důvod ke zrušení napadených rozhodnutí. Lze odkázat na klasickou zásadu římského práva *minima non curat praetor*, jejímž smyslem je zabránit tomu, aby vrcholné státní orgány, mezi něž Ústavní soud patří, byly odváděny od plnění skutečně závažných úkolů, k jejichž řešení jsou ústavně určeny. Odporuje smyslu ústavního soudnictví, aby přezkum tzv. bagatelních věcí byl přesouván do řízení před Ústavním soudem.*“

[10] Závěrem stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Praze zrušil a vrátil věc tomuto soudu k dalšímu řízení.

[11] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu uplatněného stížnostního bodu a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost je v části směřující proti výroku I. nedůvodná, avšak v části směřující proti výroku o nákladech řízení je naopak důvodná. Mezi účastníky nebyl sporný skutkový stav, sporná byla pouze právní otázka způsobu výpočtu výše příplatku k důchodu z důvodu soudní rehabilitace.

[12] K tomu Nejvyšší správní soud předesílá, že otázkou zaokrouhlování číslic za desetinnou čárkou při stanovení koeficientu pro výpočet tzv. denin příplatku k důchodu přiznávaného podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci se již ve své dosavadní judikatuře zabýval a při jejím zodpovězení vypořádal z větší části též argumentaci, kterou žalovaná již v minulosti uplatnila a opětovně ji použila i v této kasační stížnosti. V tomto směru lze proto plně odkázat na výše citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2017, č. j. 1 Ads 100/2017-24, o němž se správně opíral i krajský soud. Nejvyšší správní soud zde nijak nezastíral, že způsob výpočtu koeficientu není nijak upraven zákonem (a to z toho důvodu, že zákonem není upravena ani otázka tzv. denin, jedná se o extenzivní výklad § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci přijatý na základě rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 10. 2006, č. j. 3 Ads 15/2006 – 49; poznámka senátu rozhodujícího ve věci) a že tedy stěžovatelka svým postupem žádný zákon

pokračování

neporušila. Ve svých závěrech se však dovolal zásady *in favorem rehabilitationis* a ze dvou možných způsobů výpočtu koeficientu se přiklonil k tomu, který je pro účastníka výhodnější, byť rozdíl ve výši příplatku je v takovýchto případech zcela minimální, a to i za situace, kdy se ve prospěch účastníka zaokrouhluje nahoru nejen hodnota koeficientu, ale i vypočtená částka příplatku. Jaké dopady má uvedený postup na práva účastníků, ilustruje ostatně projednávaná věc více než přesvědčivě. Úprava koeficientu z hodnoty 0,66 na 0,67 vede ve výpočtu ke změně z částky 189,95 na částku 190,05 a po zaokrouhlení uvedené částky nahoru (sic!) se nárok žalobce zvýší ze 190 Kč na 191 Kč, tedy o 1 Kč (slovy jednu korunu).

[13] I když je zde princip *in favorem rehabilitationis* doveden do krajnosti, ke změně výše uvedeného právního názoru prvního senátu by mohlo dojít pouze v případě, že by senát rozhodující ve věci předložil spornou otázku k rozhodnutí rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu. Jakkoliv má tento senát za to, že argumenty stěžovatelky by bylo možno považovat za relevantní, a to již jen z toho důvodu, že podstatou činnosti správních soudů je přezkum zákonnosti úkonů správních orgánů a zde není pochyb o tom, že se stěžovatelka při svém postupu žádné hmatatelné nezákonnosti nedopustila, musel při úvahách o možném postupu podle § 17 s. ř. s. vzít do úvahy i další faktory, a to především zásadu rychlosti a hospodárnosti řízení a zájem na stabilitě a předvídatelnosti práva. V souvislosti s tím pak musel vzít v potaz i zcela marginální povahu sporné otázky. Po zhodnocení všech uvedených faktorů dospěl senát rozhodující ve věci k závěru, že požadavkům ochrany zákonnosti bude více odpovídat sledování dosavadní judikatury uvedené výše a že aktivace rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu by neodpovídala významu projednávané věci. Na tomto závěru nemění nic ani polemika, kterou stěžovatelka s některými závěry rozsudku prvního senátu Nejvyššího správního soudu v kasační stížnosti vedla. K tomuto bodu tedy Nejvyšší správní soud uzavírá, že napadený rozsudek Krajského soudu v Praze je svým výrokem I. zákonný, a proto kasační stížnost proti němu směřující podle § 110 odst. 1, *in fine*, zamítl.

[14] Stěžovatelka napadla kasační stížností též výrok II. rozsudku krajského soudu o nákladech řízení. V tomto bodu své podání výslovně neodůvodnila, vzhledem k akcesorickému charakteru tohoto výroku je však zřejmé, že tak učinila z důvodů, které se vázaly na důvody pro napadení výroku I. Pro hodnocení zákonnosti výroku o nákladech řízení však není soud uplatněnými důvody vázán, neboť i o nákladech řízení samotných rozhoduje vždy bez návrhu.

[15] V daném případě je zřejmé, že stěžovatelka nebyla v řízení o žalobě ve věci úspěšná a krajský soud se tedy při svém rozhodnutí o nákladech řízení opíral o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud má však za to, že v projednávaném případě byly dány důvody zvláštního zřetele hodné, pro něž bylo na místě žalobci s ohledem na ustanovení § 60 odst. 7 s. ř. s. náhradu nákladů řízení o žalobě nepřiznat. K tomu uvádí Nejvyšší správní soud následující.

[16] Náklady řízení žalobce spočívaly v nákladech vynaložených na jeho zastoupení advokátem. Výše sporného uplatňovaného nároku činila 1 Kč (slovy jednu korunu), výše odměny zastupujícího advokáta (1573 Kč) tedy byla ve zřetelném nepoměru k výši uplatňovaného nároku. Výsledek sporu přitom nemá a ani nebude mít na důchodové nároky žalobce prakticky žádný vliv, za rok přinesou žalobci zvýšené splátky důchodu částku 12 Kč, za pět let v souhrnu 60 Kč, fakticky to nezmění ani pravidelná zvýšení přiznávaná k důchodu podle § 67 zákona o důchodovém pojištění. Na tomto místě považuje Nejvyšší správní soud za vhodné opět ocitovat výstižnou pasáž z usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 11. 2016 sp. zn. IV. ÚS 941/16, který v obdobné věci odmítl jako zjevně neopodstatněnou ústavní stížnost podanou proti

rozsudku Nejvyššího správního soudu tímž zástupcem žalobce se slovy: „*Lze odkázat na klasickou zásadu římského práva minima non curat praetor, jejímž smyslem je zabránit tomu, aby vrcholné státní orgány, mezi něž Ústavní soud patří, byly odváděny od plnění skutečně závažných úkolů, k jejichž řešení jsou ústavně určeny. Odporuje smyslu ústavního soudnictví, aby přezkum tzv. bagatelních věcí byl přesouván do řízení před Ústavním soudem.*“ Co platí pro Ústavní soud, platí v tomto případě i pro Nejvyšší správní soud a soudy krajské. Obecným soudům ovšem, na rozdíl od Ústavního soudu, neumožňují procesní předpisy odmítnout podaný návrh z důvodů bezvýznamnosti projednávané věci, mohou však uvedenou skutečnost zohlednit při úvaze o náhradě nákladů řízení, což Nejvyšší správní soud tímto činí.

[17] K tomu je dále nutno přičíst skutečnost, že úspěch ve věci nebyl u žalobce podmíněn tím, že by žalovaná při výpočtu výše dávky porušila zákon, ale jen tím, že výše citovanou judikaturou Nejvyššího správního soudu byl stanoven určitý úzus pro postup při zaokrouhlování mezisoučtů i výsledné částky přiznané dávky, který zákon neupravuje, přičemž důvodem absence zákonné úpravy je skutečnost, že zákon neupravuje ani existenci tzv. denin při stanovení výše dávky. Výsledkem takového postupu pak v daném případě je, jak bylo ostatně uvedeno již výše, že místo stěžovatelkou vypočtené výše příplatku v hodnotě 189,95 Kč, zaokrouhlené na částku 190 Kč, náleží žalobci příplatek ve výši 190,05 Kč, zaokrouhlený nahoru na částku 191 Kč, čímž je dosaženo onoho zvýšení nároku o 1 Kč. Ani z hlediska zákonnosti se tedy *stricto sensu* nedá o ochraně práv žalobce vůbec hovořit.

[18] Za další důvod zvláštního zřetele hodný pak považuje Nejvyšší správní soud skutečnost, že zástupce žalobce zastupuje obdobné případy, v nichž se uplatňované nároky pohybují v korunových částkách, opakovaně, a vzhledem k bagatelnosti těchto věcí, které samotným žalobcům nepřinášejí téměř žádný faktický užitek, pouze generuje náklady řízení ve svůj prospěch. Jen z evidence Nejvyššího správního soudu lze uvést např. věci vedené pod sp. zn. 3 Ads 306/2016, 1 Ads 100/2017, 4 Ads 268/2017, 6 Ads 260/2017 a 7 Ads 474/2018. Takové konání nemůže Nejvyšší správní soud (a neměly by tak činit ani krajské soudy) přiznáváním odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů podporovat.

[19] S ohledem na výše uvedené tedy Nejvyšší správní soud napadený rozsudek podle § 110 odst. 1, s. ř. s. ve výroku II. zrušil a v tomto rozsahu vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení. V něm je krajský soud podle § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu tak, že v případě žalobce jsou podle § 60 odst. 7 s. ř. s. dány důvody hodné zvláštního zřetele pro nepřiznání náhrady nákladů řízení o žalobě.

[20] Žalobce měl ve věci samé úspěch, neuspěl však ohledně výroku o nákladech řízení. Při úvahách o otázce náhrady nákladů řízení vzal Nejvyšší správní soud v úvahu, že žalobce uspěl ohledně nároku ve výši 1Kč, neuspěl však ohledně částky nákladů řízení o žalobě ve výši 1573 Kč. Dále vzal v potaz všechny další okolnosti zvláštního zřetele hodné popsané výše v části odůvodnění věnované výroku II. napadeného rozsudku. Náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti proto žalobci podle § 60 odst. 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. nepřiznal. K tomu Nejvyšší správní soud jen dodává, že v této otázce vycházel také ze své dosavadní judikatury, konkrétně z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2017, č. j. 3 Ads 306/2016 – 77, a následného usnesení Ústavního soudu ze dne 29. 5. 2018, sp. zn. III. ÚS 772/2018.

[21] Stěžovatelka ve věcech důchodového pojištění nemá podle § 60 odst. 2 s. ř. s. v případě jakéhokoliv výsledku právo na náhradu nákladů řízení, Nejvyšší správní soud ji pak nepřiznal

pokračování

náhradu nákladů řízení ani s ohledem na možnou aplikaci ustanovení § 60 odst. 8 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., neboť neprokázala náklady řízení, které by přesahovaly běžný rámec její úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 19. července 2019

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu